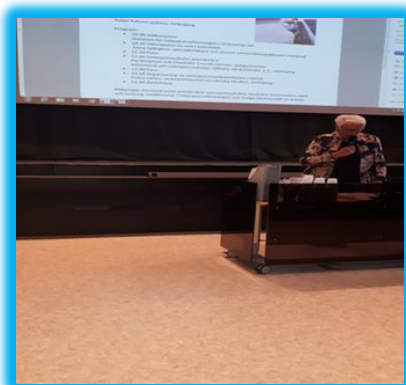




Vad händer inom osteoporosvården, nationellt och inom vårt län- och hur organiseras osteoporosvården i närtid?

Internationella benskörhetsdagen uppmärksammades den 18 oktober 2019 för sjätte året i rad på Ryhovs Sjukhus, Jönköping, ett utbildningstillfälle arrangerat av Osteoporosföreningen i Jönköpings län, Regionens Folkhälsoenhet och Studieförbundet Vuxenskolan.

Inbjudna var personal inom primärvård, specialistsjukvård, tandvård, kommunernas vård-och omsorgspersonal, medlemmar i länets Osteoporosförening och övriga intresserade av ämnet. Drygt 60 personer hade hörsammat inbjudan. Förmiddagen inleddes med en välkomsthälsning från styrelsen genom styrelseledamot Gunnel Wallentinsson.



Välkomstanförande till föreläsare och publik.

Därefter ett spännande föredrag av docent och specialistläkare Anna Spångeus, Universitetssjukhuset Linköping.



Anna Spångeus. Foto Östgöta korren.

Föreläsningen inleddes med redogörelse av bakgrund, utredning, behandling av **Osteoporos-”skelettsvikt** och avslutades med en överblick av pågående forskning/framtidsutsikter.

Osteoporos är en vanlig men ofta förbisedd sjukdom.

På ett enkelt sätt kan man bland annat med FRAX screena och se om man ligger i riskzonen för att vara benskör och utifrån en helhetsbedömning kunna **behandlas för frakturrisik-inte bentäthet.**

När man väl har drabbats av en lågenergifraktur skall man **fångas upp via frakturkedjan** och utredas vidare för diagnostisering och behandling.

Behandla alltid dem med hög frakturrisik! Låt den första frakturen bli den sista!

-Icke farmakologisk behandling: eliminera riskfaktorer i miljö, fallprofylax, eventuella hjälpmedel och smärtlindring.

-Läkemedelsbehandling. Finns idag kostnadseffektiva läkemedel med bromsande, respektive uppbyggande effekt. Påpekar att man som läkare måste tänka till inför utsättning av läkemedel och vad som händer efteråt.

Calcium och D-vitamin är byggstenar och ges tillsammans med läkemedel, eller kan ges som tillskott till äldre personer.

Osteoporos är underbehandlat.

Jönköpings län ligger dock inte bland de sämsta i landet i att fånga upp och behandla ”skelettsvikt”. I förhållande till delmål att nå 30 % av dem som behöver behandlas, når vårt län upp till 18%, något bättre än vårt grannlän Östergötland.

Det finns nya läkemedel på ingång. Även kvalitetsarbete pågår i syfte att förbättra diagnostik och behandling av osteoporosdrabbade.

Här kan nämnas att en nationellt tillsatt arbetsgrupp (SVF) nyligen har påbörjat ett arbete med framtagande av ett standardiserat vårdförlopp för osteoporos, med gemensam kunskapsstyrning av vårdprocesser för frakturkedjor. Arbetet kommer att presenteras under våren 2020. Till grund för detta arbete finns Nationella riktlinjer för rörelseorganens sjukdomar.

Det sammanfattas till sist att det är mycket på gång inom området och med en vision, **inga fallskador-inte ens en skråma!**

Hälsans Vårdcentrum först ut inom Bra livs Vårdcentraler i Regionen med att etablera osteoporoskolor!



Pia Bergman och Charlotte Thorell-Helmer Sjukgymnaster

Bra livs vårdcentraler, Hälsan1 och 2, informerade om sina pågående osteoporoskolor.

Syftet med osteoporoskolan är att förmedla ökad kunskap om osteoporoskörhet och vilka riskfaktorer som finns

-motivera till egenvård och en hälsosam livsstil

Skolan vänder sig till

- patienter med diagnosen osteoporos, eller med ökad risk att utveckla osteoporos
- ärfthet för osteoporos
- patienter som haft en lågenergifraktur, inklusive kotkompressioner
- kortisonbehandlade mer än tre månader
- (kvinnor) åldersgrupp 60-80 år med ryggbesvär (FRAX värden > 15% och uppåt)

I skolan förmedlas goda råd om hur man kan förbättra sin livsstil bla. genom fysisk aktivitet, bra kostvanor, översyn av miljöfaktorer. Den fysiska aktiviteten omfattar kunskap **om skelettstärkande träning, balansträning, styrketräning och hållningsträning.**

Dagens avslutande programpunkt är en information av Verksamhetschef Indira Liesto Geriatriska kliniken Ryhovs sjukhus om aviserad förändring av osteoporosverksamheten i länet.



Indira Liesto

Det kommer att bli en förändring med förskjutning av osteoporosvård och behandling mot Primärvård och förväntas vara genomfört fullt ut januari 2021.

-I planeringen ingår att Primärvården är basen för handläggning av osteoporospatienter

-DXA - mätningar förflyttas till klinisk fysiologi som också svarar för mätvärden

-Primärvården svarar för mätvärdestolkning och start av lämplig behandling

-Geriatrisk specialistkompetens ska finnas till stöd för primärvården

-Rutin för detta skall arbetas fram

-Remissförfarande till Geriatrisk mottagning vid svårbedömda fall

-Revidering av faktadokument som fyller behovet enligt ovan

-Rutin skall arbetas fram för patienter i frakturkedjan och som säkrar upp att dessa patienter hanteras på ett enkelt och snabbt och hanterbart sätt i den nya organisationen

Förslaget har presenterats i Nämnden för Folkhälsa och sjukvård och kommer att verkställas enligt planering.

Konsekvensanalys har gjorts och många plus finns. Inköp av nya DXA apparater, tillgång till Cosmic journalsystem, apparaterna placeringen på Klin. Fys. kommer att öka tillgängligheten och minska väntetider för utförande av DXA.

Man kan även i framtiden hjälpas åt i de tre länsdelarna med tolkningar av DXA.

Positivt är även att osteoporosmottagningar kommer att finnas kvar för de med särskilda behov av specialistsjukvård och som stödjande resurs till Primärvården.

Det ställdes flera frågor till Indira och den oro som fanns ute bland medlemmarna kunde dämpas.

Så nu ser vi framemot en kunskapsöverföring till primärvård och ett gott samarbete för att avsevärt reducera den underbehandling av osteoporos som

Finns idag

Vid pennan Margareta Lindahl Osteoporosföreningen i Jönköpings län